

Fremsat den 9. november 2021 af Karina Lorentzen Dehnhardt (SF), Jacob Mark (SF) og Trine Torp (SF)

Forslag til folketingsbeslutning

om id-kort til de mest udsatte borgere med stofmisbrug

Folketinget pålægger regeringen inden udgangen af indeværende folketingsår at fremsætte lovforslag, der indebærer, at de mest udsatte borgere med stofmisbrug kan få udleveret et id-kort, således at de undtages for sanktioner som bøder og konfiskering af narkotika til eget forbrug.

Bemærkninger til forslaget

Man kan ikke straffe misbrug væk, og vi hjælper ikke stofafhængige ved at konfiskere deres stof og give dem bøder og pletter på straffeattesten. Forslagsstillerne mener, at Danmark – ligesom Norge arbejder på og en række andre lande allerede har gjort – bør afkriminalisere besiddelse af narkotika til eget forbrug og erstatte straf med behandlingstilbud. De eksisterende regler hjælper ikke mennesker ud af misbrug, men bidrager til gengæld til stigmatisering og frygt for at søge hjælp. Internationale organisationer som Human Rights Watch, FN og WHO anbefaler afkriminalisering af narkotika til eget forbrug, ligesom danske eksperter fra Center for Rusmiddelforskning på Aarhus Universitet påpeger, at de udenlandske erfaringer viser, at afkriminalisering ikke fører til stigende forbrug, men til gengæld kan gavne skadesreduktionen for unge såvel som udsatte («Forskere og eksperter har svært ved at finde argumenter for ikke at afkriminalisere stoffer», JydskeVestkysten, den 18. maj 2021).

Forslagsstillerne er dog klar over, at et flertal i Folketinget ikke ønsker en generel afkriminalisering af narkotika til eget forbrug. Det foreslås derfor, at man indfører et id-kort til de mest udsatte borgere, der lider af stofafhængighed, så de ikke sanktioneres af politiet. Det fremgår af forståelsespapiret »Retfærdig retning for Danmark« mellem Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF og Enhedslisten, at »En ny regering vil føre en aktiv og ambitiøs socialpolitik, og vil blandt andet fremlægge forslag, der: (...) Giver de mest udsatte stofmisbrugere et id-kort, der skal sikre dem mere hjælp og værdighed« (»Regeringen Mette Frederiksens forståelsespapir – Retfærdig retning for Danmark«, Uddannelses- og Forskningsministeriet, den 25. juni 2019, side 10).

For at der kan gives en advarsel i stedet for bøde eller anden straf ved besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug, er det en forudsætning, og at den pågældendes sociale forhold taler for det, og at den pågældende er stærkt afhængig. I praksis forudsætter Rigsadvokaten og justitsministeren, at advarsel skal anvendes frem for bøde, hvis betingelserne i øvrigt er til stede. Det fremgår af flere af justitsministerens svar til Retsudvalget, og det fremgår også af svarene, at politiet, når en person sigtes for besiddelse af narkotika, er opmærksom på at få indhentet og beskrevet oplysninger om personens daglige misbrug, sociale status og manglende muligheder for at betale bøden i sådanne sager, således at sagerne kan afgøres med en advarsel. Det fremgår samtidig, at det i hver enkelt sag beror på et konkret politimæssigt skøn, når der skal tages stilling til, hvorvidt en sigtet er stofmisbruger og stærkt afhængig, herunder om sagerne kan blive afgjort med en advarsel, jf. Retsudvalget, alm. del – svar på spørgsmål 594, 1105, 1227, 1497 og 1499, folketingsåret 2019-20, og Retsudvalget, alm. del – svar på spørgsmål 227-233, folketingsåret 2020-21.

Det er altså op til politiet at indhente tilstrækkelige oplysninger og undersøge, om forudsætningerne er til stede, for at en stofmisbruger, der er pågrebet med narkotika til eget forbrug, hører til i personkredsen, der skal gives en advarsel frem for en bøde for besiddelse af narkotika. Det kan ifølge

ministerens svar heller ikke udelukkes, at der kan være enkelte sager, hvor de nødvendige oplysninger om den sigtede ikke er blevet indhentet, og hvor sagen burde være blevet afgjort med en advarsel frem for en bøde. Dertil kommer, at det kun er i de sager, der ender med en advarsel, at det pågældende skøn vil fremgå eksplicit af sagen.

I modsætning hertil oplyser Københavns Politi i justitsministerens svar på Retsudvalget, alm. del – spørgsmål 1618, folketingsåret 2020-21, »at vurderingen af, hvorvidt en person er misbruger eller ej, ud fra politikredsens opfattelse først og fremmest vil basere sig på en social- og sundhedsfaglig vurdering. Politikredsen har ikke forudsætninger for selvstændigt at foretage en sådan vurdering i forbindelse med sigtelse af personer for besiddelse mv. af euforiserende stoffer, medmindre der er tale om helt åbenlyse tilfælde, hvor personen f.eks. er kendt fra misbrugsmiljøet i byen. Københavns Politi kan således ikke med sikkerhed vurdere, i hvilket omfang de unge, der findes i besiddelse af euforiserende stoffer, er misbrugere.«

Ifølge Gadejuristen sker det i adskillige sager, at mangeårige stofbrugere tildeles bøder, selv om de som følge af deres sociale forhold og langvarige misbrug kun skulle have haft en advarsel. På den baggrund mener Gadejuristen, at politiet stadig har et generelt problem med håndteringen af den slags sager, til trods for at Rigsadvokaten flere gange har understreget muligheden for at bruge advarsel frem for bøde til stærkt stofafhængige (»Mangeårige stofbrugere får stadig ulovlige bøder, hvis de er i besiddelse af narkotika«, Information, den 21. februar 2021).

På den baggrund mener forslagsstillerne, at det på samme tid kan lette politiets arbejde i vurderingen af, om der skal gives en advarsel frem for en bøde, og det kan sikre, at færre sager afgøres med bøde på et mangelfuldt grundlag, og dermed forbedre retssikkerheden og værdigheden for de udsatte borgere, hvis der indføres et id-kort til de mest udsatte borgere, der lider af stofafhængighed.

Forslagsstillerne bemærker endvidere, at Socialdemokratiet i foråret 2019 netop foreslog et sådant id-kort med henblik på at hjælpe de mest udsatte mennesker i vores samfund. Den nuværende statsminister, Mette Frederiksen (S) udtalte således følgende i april 2019: »Stofmisbrugsscenen på Vesterbro er den hårdeste, vi har i Danmark. Derfor kan man godt lave særlige indsatser her, som man også allerede gør. Men mange fortæller, at de stadig bliver stoppet af politiet. Og det skal politiet ikke bruge tid og ressourcer på. Vi vil i stedet give de mest udsatte mere hjælp og værdighed« (»Socialdemokratiet vil give stofmisbrugere id-kort, så politiet lader dem være«, dr.dk, den 18. april 2019). De gode intentioner bør derfor nu føres ud i livet, så de mest udsatte borgere føler sig hjulpet fremfor jagtet.

Finansiering

Forslaget skønnes at medføre begrænsede administrative merudgifter, mens det samtidig frigiver ressourcer hos poli-

tiet og Kriminalforsorgen. Forslaget skønnes således at være tæt på udgiftsneutralt.

Skriftlig fremsættelse

Karina Lorentzen Dehnhardt (SF):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om id-kort til de mest udsatte borgere med stofmisbrug.

(Beslutningsforslag nr. B 32)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.